

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 15. An venditor tenetur aperire vitium ac defectum rei venalis?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

quam quantitatem. In ejusmodi autem rebus mixtis est aliqua quantitas rei vilis. Ita S. Antonin. 2. p. tit. 1. c. 17. *Rebellus & alii*. Nec refert quòd vinum sic mixtum æque vel fortasse melius emptori sapiat, quàm si esset purum: hoc enim per accidens est, & emptor admiscere aquam poterit. Vinum autem mixtum est minoris æstimabilitatis, ac valoris secundum se, quàm purum, estque in se deterius, & citius acefcit, & ad plures effectus minus utile est. Igitur tunc minui debet pretium pro ratione mixtionis.

3. Qui utitur aliquo artificio, ut mercis bonitas magis appareat, & ideo vendit supra summum. Non enim ideo pluris valet, cum bonitas non inde augeatur. Item qui aliquo artificio auget pondus, vel extensionem mercis, v. g. avenam aquâ perfundit, lanam ponit in locis humidis, ut fiat ponderosior: nam emptor decipitur in pondere, vel mensurâ; & res verè, ac in se minorem habet quantitatem.

Q. 15. *An venditor tenetur aperire vitium ac defectum rei venalis?*

Resp. I. Si emptor quarat an res careat vitio, venditor tenetur ex justitia aperire rei vitia, præsertim occulta. *Est communis sententia Doctorum, inquit Lessius*. Quia alioqui emptorem injustè deciperet: nam emptor habet jus

cognoscendi rem, quàm vult emere, & ut ei secundùm veritatem respondeatur, idque bona fides contractûs postulat. Quare si venditor asserat vitio carere rem, quæ occultum habet, & ideo illicitat emptorem ad eam emendam, aliàs non empturum, tenetur ad rescindendum contractum, si emptor velit: quia dolus illi causam dedit. Si verò eam emisset quidem, sed minoris, venditor tenetur ei restituere ex pretio quanti minoris justè emisset, nam eatenus eum decepit, eique fecit injuriam, l. 13. ff. de actione empti. Quòd si venditor putaret manifesta vitia non deprehendi ab emptore, teneretur etiam illa aperire, inquit Lessius, quia generatim rogat de omnibus.

Resp. II. Si res putetur noxia, vel inutilis ad usum, ad quem petitur, venditor etiam non rogatus tenetur ejus vitium aperire, alioqui tenebitur ad restitutionem pretii dati, & damnorum inde secutorum, ut si vendat, etsi pretio modico, corium fragile, vel pannum adustum pro durabili, equum segnem pro generoso, animal infirmum pro sano, domum ruinofam pro firmâ, semina corrupta pro recentibus, carnes infectas, ovem morbidam, ex qua grex morbum contrahat, Tigna vitiosa unde ædes corruant, &c. *Est communis, & Constat 1. ex l. 13. ff. de act empt. & aliis. 2. Quia eo casu censetur emptor involuntarius, & quasi dolo ad emendum inductus, cùm putet mercem bonam, & sibi utilem offerri, ta-*
lém

lémque emere velit; & tamen noxia, aut inutilis offertur. 3. *Venditor ex hoc ipso dat emptori damni, vel periculi occasionem, quòd rem vitiosam ei offert, si ex ejus vitio damnum, vel periculum incurrere possit.* ait. S. Th. q. 77. a. 3. *Sed qui occasionem damni dat, damnum dedisse videtur.* cap ult. de iniur. Idem dic si rem vitiosam vendas emptori revendituro, quia eris causa periculi, vel damni aliis emptoribus obventuri ex ignorantia vitii,

Imò si res fit notabiliter minùs utilis, quàm rationabiliter exoptet emptor, tunc venditor tenetur ei defectum rei detegere: quia tenetur cum emptore secundùm voluntatem ejus rationabilem contrahere, id enim exigit bona fides in contractibus servanda. Sic merces, quæ diu servari nequeunt, non licet vendere quærenti res diu servandas.

Porro venditor ignarus vitii occulti suæ mercis, tenetur eo cognito vel rescindere contractum, vel refarcire inæqualitatem, restituendo excessum pretii. Nam injustum est retinere pretium majus, quàm res valeat. Non tenetur tamen compensare alia damna inde secuta, modo absit culpa lata & levis: quia non est causa injusta illorum, cum ignorantia invincibilis eum excuset, sed se habet ut possessor bonæ fidei; & aliunde tenetur ex contractu de sola culpa lata, & levi.

Not. Quamvis dum vitium rei est manifestum, censeatur notum emptori; si tamen

venditor sciat emptorem illud non advertere, & esse periculosum, tenetur ei declarare et si non rogatus. *Ita communiter teste Rebello.* Nam tunc respectu Emptoris est occultum, & error dat causam contractui: deinde bona fides in contractibus debita id exigit. Idem docet Valentia cum aliis, si vitium adverteretur intentioni, quam actu habet emptor in emendo, quamvis ex incuria illud non advertat, quia emptoris incuria nullum dat jus emptori, & nihilominus verum est, quod emptor non vult, nec intendit emere rem cum tali vitio.

Resp. III. Si vitium non reddat rem noxiam nec periculosam, nec notabiliter minus utilem, quam emptor rationabiliter exoptet, nec venditor interrogetur de vitio; *ex communis* non tenetur aperire vitium etiam occultum, modò minuat pretium pro ratione vitii: quia tunc nulla fit emptori injuria, nec damnum; & alias non possent conservari commercia in Rep. Nam si defectus omnes non notabiles in se, nec relatè ad usum emptoris detegerentur, multi ab emendo deterrentur in magnum venditorum detrimentum, vel multum de pretio justo detraherent.

Si tamen venditor probabiliter judicet emptorem rem eam esse revenditurum tanto pretio, quanto si careret defectu, seu vitio, tenetur ei aperire defectum saltem post contractum: quia hoc ipso, quòd rem suam exponat venalem cum occulto vitio, tenetur ex officii

officii sui lege cavere ex parte sua, ne quis inde aliquod damnum patiat; & aliàs daret occasionem damni aliis inferendi. Imò si emptor non aliter consentit in contractum, nisi posita conditione, quod res careat tali vitio licet non noxio, & venditor expressè id cognoscit, aut in verbis emptoris, aut verisimiliter ex aliis signis, aut conjecturis, quocunque pretio res vendatur, fit injustitia emptori, accipiendo pretium non detecto vitio: quia tunc contractus est nullus, cum consensus emptoris fuerit conditionalis, & desit conditio, cui alligatus erat.

Q. 16. Cuinam res vendita perit, vel deterior fit?

Resp. I. Si res vendita pereat post traditionem, fide de pretio data, perit emptori, etiamsi pretium nondum solverit; quia emptor est illius Dominus, cum per traditionem supposito titulo dominium rei acquiratur, res autem perit Domino suo.

Resp. II. Si res pereat ante traditionem, sitque res certa, ac determinata, ut hic equus, hic grex, &c. perit emptori, ex variis legibus & ex *Instit. de empt. § vendit.* ratio est legum dispositio, quæ etsi impediunt dominium ante rei traditionem; tamen statuunt, ut effectus ex eo profluentes, & omnia rei commoda, ac incommoda post perfectam venditionem pertineant